

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Üzletesség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Aszerkesztőség kérésre visszadási
 vagy megörzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Két kapu.

Még a legoptimistább lapok sem köszöntik valami nagy hozsannával a mostani népszámlálás eredményét. Pedig olyan időket élünk, a mikor minden eszközt fel kellene használni arra, hogy a csüggedést, a kétségkedést a nemzetből kiirtsuk és annak a helyébe leikeseledést öntsünk. És mivel önthetnénk lelkesedést, ha nem azzal, hogy ime, tíz év alatt ennyit haladtunk, ennyit erősödünk, ennyivel jutottunk előbbre mint mások, van tehát reménység a jövőre nézve?!

Szükségünk volna a vigasztalásra — és ezt a biztatást a népszámlálás adatai csak rózsaszínű szemüvegen át nézve adják meg.

A statisztikai hivatal előzetes közlései szerint Magyarország lakossága az 1910. év végén 20.850.700 volt. Szaporodtunk az utolsó 10 év alatt 1.596.000 lélekkel, ami 8,3 százaléknak felel meg. Ennek így első látásra örülnünk kellene. hiszen erősödést, haladást olvasunk ki e számokból, meghaladtuk a 20 milliót!

Vannak azonban más adatok is. Az elmúlt 10 évben kerek számban másfél-millióval erősödünk. Igen ám, de 1890-től 1900-ig meg közel egy millió nyolcszáz ezer volt a gyarapodás, a mi százalékszámokban annyit jelent, hogy míg most 8,3 százalék a szaporodás, az előtbi tízéves ciklusban 10,2 százalék volt a szaporodási kulcs. Tíz év alatt tehát a szaporodási százalék két százalékkal csökkent. A születések száma a halálozások számát az elmúlt évtizedben 2.268.712 vel haladta felül, legalább ennyivel kellett volna tehát többen lennünk és ez esetben az eddigi 10 százalékos szaporodási arányt jóval felül is multuk volna. A valóságos szaporodás azonban 672.593 fővel kevesebb, mint a kiszámított többlet. Több mint félmillió lélekkel vagyunk kevesebben, mint a mennyien lennünk kellene. Hová lett ez a négy vármegyére való lakosság?

Átengedtük őket csata, vereség, szegyenletes békekötés nélkül Amerikának. Sőt még többlet engedünk át. Az utolsó tíz év alatt 1.220.000 magyar állampolgár vándorolt ki Amerikába, több mint fele annak, mint amennyi a születési

többlet volt a halálozások fölött. Az elmúlt évtized születési többletéből csak 1.050.000 lélek körül maradt itt Magyarországon, az ezen felüli 1.220.000 fő kivándorolt Amerikába. — Sőt még az 1.050.000-ból is jelentékeny summát le kell ütni a romániai, németországi kivándorlásra, úgy hogy az ország természetes szaporodása jóval több mint felerészben Amerikának és a többi külföldnek jutott. Magunk természetes szaporodásából az ország határain belül nem maradt több egy milliónál, ami pedig csak 5 százalékot tesz ki.

Ez is szomorú, de még szomorubb, hogy az 5 százalékból hogyan lett mégis 8 százalékos szaporodás.

A bevándorlás útján.

Még pedig milyen bevándorlás útján! Ha sikerülne a mi elnyomott romániai testvéreinket megszabadítani és őket visszahozni az édes hazába, ha az eddig Amerikába kivándorolt magyarokkal lehetne itt új, erős magyar ipart és kereskedelmet teremteni, arra a magyar bevándorlásra azt mondanók: hozott az Isten, testvérek, jöjjetek minél többen. Hozzatok a magatok tiszta magyar erkölcsét, becsületet, szorgalmát, idegenben kipróbált fajszeretét — és c-engő magyar beszédeket! A hányan jöttök, annyival erősödik ennek az országnak magyarsága, magyar jellege! Jöjjetek, a hányan csak vagytok, a nagy világon csak itt van számotokra hely. De a kik jönnek — és hogyan jönnek! — nem hoznak magukkal erkölcsöt, csak raffineriát, nem hoznak szorgalmat, csak az eszközben nem válogatást, hoznak fajszeretét — de csak maguk iránt, — és hozzák a világ legrettentőbben elrontott nyelvét, a galíciai kazárjargont. A hányan jönnek, annyival gyengül az ország magyar jellege, a hová letelepsznek, onnan menekül a koldusbotra juttatott nép — menekül utlevéllel vagy anélkül, csak ki, ki ebből az országból, ahol ilyen honfoglalás indult meg! Senki sem hívja őket, fajrokonait, hitsorsosait sem állják az atyafiságukat és mégis jönnek abban a rendületlen meggyőződésben, hogy a nagy világou itt van számukra a legjobb hely.

A kivándoroltak számát leszámítva a

természetes szaporodásból csak egy millióval kellene többnek lennünk. Ha mégis másfélmillió a többlet, ez a félmillió »nyereség« a bevándorlásra, a galíciai bevándorlásra esik. Már pedig ebből egy cseppre sincs szükségünk. Bejött félmillió kazár és kimenekült kétannyi keresztény magyar: ime, a népszámlálás igazi mérlege.

Rettenetesen szomorú bizonyosságát nyújtja a mostani népszámlálás a »két kapu« hasonlatának. Két kapuja van ennek az országnak: az egyik Galícia felé, a másik a tengerre nyílik. Az egyik önzönlik befelé egy kéllábu sáskahad, a másikon ezek elől menekül ki egy kiszípolozott, kiuzsorázott, koldussá tett sokaság. Az országnak pedig veszteséget jelent mind a két kapu. Az is, amelyiken kimennek. Még inkább az, amelyiken bejönnek.

Nem látja senki a két kapu összefüggését? Nem látják Budapestben, hogy Fiuménál azért menekülnek kifelé, mert Vereckénél szabadon önzönlik a sáska befelé? Nem sejtik, hogy ezzel a népvándorlással mi rettenetes rossz cserét csinálunk? És nincs odafent egy bátor ember, aki meg merné mondani, hogy hiábavaló minden kivándorlás-ellenes akció, míg végleg le nem csapjuk a vercekei országkaput az igazi, az egyetlen veszélyes kivándorlásra csábító és kényszerítő ok: a galíciai görbe orrok előtt? *

A kormány és a kiscgazdák. Egyes lapokban megjelentek olyan hírek, a melyek szerint a kormány kebelében tanácskozások folytak arról, miképen lehetne az egyházi birtokon kiscgazdák részére szövetkezeti bérleteket létesíteni? Egyik estlap munkatársának alkalma volt a kérdéstről Lukács László pénzügyminiszterrel beszélni, ki a következőket mondta:

— A holtkez földbirtokának előnyösebb és lehetőleg a kiscgazdák részére való bérbeadásának kérdésével a kormány foglalkozott, de hogy az a gyakorlatban megvalósítható-e és miképp, arról idő-létti lenne most nyilatkozni. Megemlítendő egyébirant, hogy a bérlőszövetkezeteket éppen egyházi uradalmak, a nagyváradai püspökség és a kalocsai érsekség kezdeményezték — mindentelké külső kormány beavatkozás nélkül. Az eddigi kísérletek — a nagyváradai püspökség birtokain M. zögyánban, Biharkeresztesen és Tukán — beváltak.

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem **Czillér Imre.**

A modernizmus és cáfolata.

— Szilágyi Dózsa előadása. —

A jogegyenlőség és a haladás századában a jelszavakkal való dobálás, a megtévesztés korszakát is éljük. Az emberek rohannak az életben, a lélek idegesen kapkod, az elmélyedésre nincs ideje, kedve vagy képessége, nem a gondolatokat keresi, hanem a szavakba kapaszkodik; másrészt a lelkekre nagy elfogultság nehezedik, amely a vallást nem mint az észnek, szívnek egyaránt szükséges életelvet tekint, hanem egy folytonosan ostromozó ügyésznek tartja, amely sötét cellában és súlyos bilincsben tartja az ember lelki és fizikai képességeit.

A nagy felületességnek és egyoldalúságnak a gondolkodásban, a gyanakvó közönségnek és irtózó ellenszenvnek, a vallással szemben sikerült X. Pius Szentséges Atyánknak, az u. n. modernizmus kérdésében kiadott körleveleit az emberi ész elleni merényletnek, áthatolhatatlan sűrűség terjesztőjének, a tudományos haladás kerékkötőjének feltüntetni.

Az egyik körlevél a kezdőbetűjéről »Pas-cendi« 1907. szept. 8-án jelent meg, amelyben mondhatnám tudományos rendszerben, gyönyörű latin nyelven összefoglalja a mai kor vallási tévedéseit »modernizmus« néven, de nem annyira ez, mint inkább az 1910. szept. 1-én kiadott »Motu proprio« körrendelet támasztotta a nagy csatálarmát, amelyben gyakorlati óvintézkedéseket tesz a modernizmus terjeszkedése ellen, amelyek közül különösen egyet emlegettek, nem értettek, támadták, a papoktól kívánt modernista esküt.

Mi tehát a modernizmus? Talán megkötö a természettudós kezét, hogy kutatásait és kísérleteit folytassa? Van azokban egy, csak egy mondat is, amely a felsőbb mathézis köréit bántja? Van azokban egy tilalom, mely a történettudóst, az okmányok birodalmában akadályozza? Talán a mai társadalom demokratikus irányu haladását kárhoztatja? Vajon megtiltja a papoknak a tudomány szeretét, lehüti a korszínvonalán álló önművelődés nemes törekvéseit? Ahány kérdés, annyi nemet kell mondani.

Tud valaki megnevezni egy természet, történettudóst, vagy szociológust, aki érzés a tanulás és haladás lehetetlenségét, mert (le kellett) letette a modernista esküt? Csak vegyen valaki a kezébe egy igazi, tudománnyal behatóan foglalkozó egyházi férfunak a művét, látni fogja, hogy nincs oly hitellenes mű, amit át ne tanulmányozhatna, csak a kontárkodók, akik át se olvasták a körlevelet, akiknek nincs annyi (bölc) nyelvbéli, vagy bölcseleti képzettségük, hogy azt megértsék, akiknek eszük ágában sincs valamivel komolyan foglalkozni, azok előtt volt X. Pius, körleveleivel együtt oly rettenetes botrányok.

A modernizmus a vallást lealacsonyítja, divatcikké teszi, ki akar egyezkedni a vallással, úgy, hogy a vallás elveszti minden szellemi, erkölcsi, természetfeletti értékét; le akarja alkudni mindazt a vallásból, ami áldozatot kíván az éstől és szívtől, nem a következetes élet irányítójának és erejének, hanem az öntudatlan és erőlen kedélyhullás meggyívánulásának tartja.

Azt mondja a modernista: »Ez csak a jelenségeket ismerem a természetben, az életben; ami a jelenségeken kívül van, az már nem tartozik az ismeretem körébe. Megismerhetem tehát mindazt, ami a természettudomány körébe tartozik, a szabad szemmel nem látható állattól — az óriásokig, a kis fűszálót a pálmáig, a pislogó szikrától a napig mindent tanulmányozhatok, megismerhetek, bámulhatom a negyszerűségét és célszerűségét, de hogy van Isten, azt nem tudhatom, mert az már a jelen-

ségeken, a természetben kívül van. Azt nem tudhatom, hogy az Isten mit szól, hisz a jelenségek nem mutatják ezt. Mondhatjátok, hogy Krisztus a legérzőbb szív, a legnagyobb gondolkodó, de nem mondhatjuk, hogy Isten, mert a jelenségek körébe nem tartozik. Nagyszerű szervezet az Ezyház, páratlanul állhat történelemben, de honnan tudjátok, hogy isteni, a jelenségek erre nem jogosítanak.«

Tehát a modernista halomra dönti az ész nevében mindazt, amiben mi hiszünk, nincs természetfeletti rend, tehát félre azzal a kegyelettel, amivel a Szentírászt forgatjuk, a kinyilatkoztatást hallgatjuk, Krisztust imádjuk. Egyháznak engedelmességek, a szentségeket élvezzük.

Honnan származik tehát az a tapasztalati tény, amely a századok folyásában oly elemi erővel tör ki, hogy t. i. az emberek hisznek? »Van a bensőnkben — mondja a modernista mélyen elrejtett érzélem, vágy, kedélyszükséglet, ami Isten után kiáltoz. Ez a tulajdonképeni kinyilatkoztatás. Nézd a nagyszerű dómokat pl. a kölni. Oriási méretei, a színes ablakokon keresztül áradó titokszerű félmohály az ember lelkében áhitatot, vallásos gondolatokat, elmélyedést teremtenek. Nézd, a természet nem a legfényesebb dóm, amelyben annyi a nagyszerű és megismerhetetlen; végtelennék tetsző tengerével, megemmisítően magas hegyeivel, lesújtóan megnyilatkozó erejével, kifürkészhetetlen titkaival, a korszellem, az élet csapásaival, halállal, műveltségével stb. ezt a lelkünk mélyén elrejtett, vallásosságra hajló érzélem folyton ébreten tartja, neveli, táplálja, lángokba hajítja és így a vallás a napirendről soha se kerül le.

Minden vallás ezen érzélem gyermeke. Lényegileg a vallások közt nincs különbség, mert minden vallás ezen fejlődésnek induló vallásos hajlam terméke. »Tehát mondja a modernista — mit beszéltek a kereszténységről, mint kinyilatkoztatott vallásról? Nem kell ahöz kinyilatkoztatás, hisz annak létre kellett jönni, mint ahogy az elveszett magból ki kell fejlődnie a gyökérnek, törzsnek, ágaknak, gyümölcsnek.

Minek mondjátok, hogy Krisztus Isten? Krisztus istensége nem az ész szava, hanem a titokszerű égek után vágyó kedélynek, fantáziának a terméke. Nem tudjátok azt a hajlamát az embernek, hogy szeret félisteneket csinálni azokból, akiknek eszük és szívének ragyog, akiket a kor nagytávolsága elválaszt tőlünk. Hát nem isteníttek Rákócit vagy Petőfit? Nem voltak ezek olyan emberek, mint mi? Nem voltak emberi gyengeségeik? Elettükben, betegségükben és halálukban nem-e voltak teljesen emberiek! Emberek voltak, de a nagy esenyek, a küzdelmes élet, eszmék nagyszerűvé tették őket, levették róluk a köznapiság szürkeségét és a nagyság, a halhatatlanság méltóságos biborában jelennek meg előttünk, bár az ész közönséges embereknek tartja őket. Krisztus jósága, amellyel mindenkit felkarolt, hogy a köznépet szerette, a farizeusokat támadta, tanításában annyi bájjal és mélységgel beszélt, a külsőségeket lerántotta, a szellemet hirdette, őt naggyá tette, a képzelet, érzélem stb. pedig az istenség keretével vette körül. Tehát Jézus csak az érzélem előtt Isten, de ész csak embernek tarthatja, csak az érzélem tudja a Szentírás kenettel teljes sorait élvezni, az ész tartozik mindent elvetni, amicsodaszerű; a hit cikkelyek pl. a Hiszekegy csak az érzélemnek a tükre, amelyet az ész nem fogadhat el. Ahogy változik a korszellem, a kedélyszükséglet, hangulat oly hullámzásnak van alá vetve a vallás, ami igaz az I. században, az más a X. ben, más a XX. ban. Ez tehát méltatlanná teszi a vallást a józan észhez, a józan ész önmagát alázza meg, ha hisz, vagyis a modernizmus az észszerű és kinyilatkoztatott vallás halála.

Ezek nem újak. Pl. a német Strauss, a francia Reuan, vagy a német Pleidner és Hur-

nack már régen irtak ijféléket, de most az a veszély állott elő, hogy kath. papok, mint a francia Loisy, az angol Tyrell, az olaaz Murri stb. ezt felelevenítették és kath. bórben merészekké tette. Ezeknek és másoknak műveiből kiválasztott 65 tételt a Szent Atya a Lamentabili rendeletben kárhoztatott.

A tudomány nevében támadják a vallást, ezt egyttal teszik a tudomány ellen. — A természettudomány egy alapgondolatot testesít meg: az okság elvét. A természettudomány tapasztalatinak tartja azt igazságot, hogy minden jelenségnek van oka. Könnyebb mindentől megszabadulni, mint ettől a gondolatától; az ész képtelen kiirtani ezen igazságot, hogy az okot okra kell visszavezetni. A köznapi életünk ezen törvény áthatja. Az okság törvényének elfogadása nélkül a tudományra ki kell a csődöt, a létezés lehetetlenségét mondani.

Ha azt nem találja meg a jelenségek közt, akkor azt azokon kívül keresi. Van-e közönségesebb jelenség, mint a fény? Ki tudja ennek az okát a jelenségek közt megtalálni? Senki, hanem felállít a természettudomány egy elméletet: hogy a fény az éter rezgése. Tehát a természettudomány nem irtózik vissza attól a tényről, hogy az érzékek alá eső tüneménynek az okát egy a tüneményen kívül eső, érzékeink alá nem eső okban keresse. Tehát okot keres ésha kell, a jelenségeken kívül.

Ha most én megállok a természettudomány egy másik alapgondolatánál, a célszerűsénél vagyis azon igazságnál, hogyha én a legmagasabb számításal és a legfinomabb műszerekkel is rendelkezném, még se tudnám a természetet utol érni, az elrendezés dolgában is ezen célszerűség okát keresem, bár lélepek a természettudomány teréről, de nemcsak természettudomány ellenesen, sőt szerinte járok el, ha az egész világ alkotóját keresem és pedig a világon kívül, ez nem a vallásosságra való hajlás ténye, hanem az okok által lelaucolt érzékek a működése, nem lágyadt érzélem, hanem a hideg ész száraz követelménye.

Akár mennyire is haladt a természettudomány az elmélet és a felfedezések terén, de nincs egyetlen tétele se, amelynek alapján kimondhatná, hogy a természetrendjén kívül más rend nem létezik, hogy a tőlünk látható természetrendje maga a világrend. Kimondja a fizika az általános nehézkedés törvényét, hogy a testek egymásra hatnak, a nagyobb tömeg vonzza a kisebbet, de csak annyira terjeszti a törvényt, amennyire ismeretei terjednek, de hogy ez a törvény érvényes a kettős csillagokon, arról nem nyilatkozik, mert körén kívül esik. A szigorúan gondolkodó természettudós tehát mennyire óvatos. Elismeri, hogy a mi tőlünk ismert természet rendje és törvénye nem az egész világegyetemé, tehát nem zárhat ki egy már tőle nem ismert rendet vagy erőt, amelynek megnyilatkozását csodának nevezem.

Tehát ezen 3 igazságot a természettudomány alapján vagy módszerével újra hangoztathatom.

I. A természettudomány elismeri és gyakorolja, hogy minden okozatot okra kell visszavezetni.

II. Ha az okot a jelenségek közt nem találjuk meg, akkor azokon kívül kell keresnünk.

III. A természettudománynak egyetlen egy tétele sincs, mely azt mondaná, hogy más nem létezik.

Ez tehát a természettudomány módszerétől egyáltalában nem tér el, mikor így cselekszem. Itt van egy hulla, amely több napja van a sírban; akik legjobban szerették, halottan tartották, eltemették; sirtak, valóban halottan tartották. Most egy nagy közönség

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmer Pál
Nagyvárad, Bémer-tér.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
: : Kishidfőnél 9 éve vezetett : :

Vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszertár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

előtt, aki csodatevő hírében áll, kinyitatta a sirt. Hullaszag árad ki. Látják kötelékében teljesen mozdulatlan. A közönség micsoda feszült figyelemben lehetett. Egy szavára kijön. Melyik az a tény, amit itt biztosan megállapítani nem lehetne, talán hogy valaki halott, vagy előbb halott volt és most él, vagy hogy valaki azt mondja a hullának, hogy keljen fel és feltámad. A tények mind az érzékeink alá esnek, vajjon vétkezem-e a természettudomány módszere ellen, ha azt mondom, hogy ezen tüneteknek az okát nem keresem a tüneteknek közt, hanem a tüneteknek fölött.

Hogy tehát az emberi természetet annyira jellemzi a metafizikai hajlam, vagy hogy nem tud az emberi ész a tüneteknek határait szorítva megmaradni. Kitér, kilép a nagy mindenségből, ez mutatja, hogy az ész mennyire nem tudja kivonni magát azon egyetemes igazság alól, hogy minden okozatot megfelelő okra kell visszavezetni. Tehát a vallás nem a levegőben lóg, hanem az okszerűség fűzi hozzá; nem hullámozó vak érzélem terméke, hanem az ész tárgyilagos, ünnepélyes szava.

A fejlődés (evolutio) elvével a vallást meg akarják tisztítani természetfeletti jellegétől, nincs kinyilatkoztatás, nincs is rá szükség, hisz a kath. vallás nem lenne más mint a fejlődő vallási érzelmenek egy tökéletes gyümölcse. E szerint nem volt szükség prófétákra, a kinyilatkoztatás közvetítőire, nem szükséges Krisztust Istennek tartani vallása megértése végett, a kath. vallás ezen alakjához elérkezett természetes fejlődés útján, ahogy a gyermek elérkezik az öreg korhoz.

Mi katolikusok is elfogadjuk a fejlődést, de nem új igazságokhoz való jutásra nézve, hanem az igazság megismerésének mélyítésében. Ugyanazt a Jézus Krisztust imádom gyermek, ifjú és férfi koromban, de mennyivel mélyebben látom az ő istenségének megnyilvánulását férfikoromban, amikor a gondolat határait kiszélesedtek, amikor a lelki élet egyéniséget bennem tapasztalati tényé emeli, amikor az emberiség történelmében észrevehetem az ő hatásának lélekemelő eredményeit.

De nem fogadhatunk el oly fejlődést, amely a kinyilatkoztatást kívánja, hisz az összehasonlító vallástudomány a népek vallási életében ugyanazt tapasztalja: a folytonos hanyatlást. Az egyistenséget sokistenség felváltotta a fetiszizmus, bálványimádás, égitestek imádása, még a legműveltebb népek az egyiptomiak, görögök, a rómaiak se tudták az egyistenséget megtalálni, sőt a különböző bölcseleti rendszerükkel az istenség személyét inkább homályosították, mint tisztázták.

Jézusnak tanítása az Istenről, világról, lélekről égi magasságban áll az ázsiai világrendszerek felett, megemlítve különösen Buddhát, aki tulajdonképpen a személyes Isten létét tagadja, az evangélisták pedig egy szóval se árulják el, hogy halavány sejtelmük is lett volna ezen vallásalapító egykori létezéséről vagy tanáról.

A görög vagy római vallás nem is akart ráismerni a kereszténységre mint gyermekére. Ha a kereszténység a görög bölcseletnek lett volna a fejlődése, a római vallásnak betetőzése, meg lehetne-e magyarázni azt a görög megvetést, azt a rettenetes üldözést, amit a keresztények szenvedtek. Vajjon nem ismerte volna-e fel egy Tacitus, egy Svetonius, vagy később a hitehagyott Julianus császár, hogy a kereszténységben a klasszikus műveltség gyermekét üldözik.

|| Még a zsidó vallásnak se lehet fejlődési foka, mert hisz egyrészt a zsidó vallás is hanyatló félben volt, részint minden újítástól irtózkodó farizeusi merevség volt, részint a görög

befolyás által megmértelyezve pogánysággá fajult, részint tulzásokba csapó önsanyargatás lett, másrészt pedig Krisztus oly tanokkal lépett fel, amelyeket lehetetlen a zsidó vallás fejlődési fokának tartani. A messiási eszme már eltorzult volt, Krisztus Istenfiusága káromlás, oltáriszentsége érthetetlen botorság, a külső merev szertartásokat megvető, a benső tisztaságra törekvő erkölcsstana forrásba hozta a farizeusok haragját.

Nem lehet tehát a különböző vallások fejlődési foka, de az is lehetetlen, hogy Krisztus alakját a vallásos érzélem, a fantázia tette volna Istené, hogy Krisztus csak ember lett volna, de a rajongás átalakította volna, legendászerű ködbe burkolta volna, úgy hogy a későbbi idők Krisztusa eltérne teljesen az eredetitől.

Nincsen olyan klasszikus római író, kinek hitelességét annyi és oly hiteles okmányok bizonyítanák, mint az (új) Evangéliumokét. Amint pl. a Tizenkét apostol tanítása című mű, vagy római szent Kelemen levelei bizonyítják, már az első században ismerték Máthé, Márk, Lukács könyveit és az Apostolok cselekedeteit vagy Szt Pálnak a korinthusiakhoz vagy galatákhöz írt levelét, pedig ezen források Jézust nem embert, mint mitológiai alakot, hanem mint cselekvő, magát Istenembernek hirdető Krisztust mutatja be.

Minél inkább megyünk előre a II. században, továbbá a III. század elejéig, annál inkább alakul ki előttünk az a meggyújtó és boldogító meggyőződés, hogy az Isten fiának vallott Krisztus nem a legendaé, hanem történeté. Szt Justin művében 65 helyet, Szent Irénusban 469, Terhullánnál 925 idézetet találunk a Szentírásból. Mit mutat ez? Hogy az evangéliumok I. és II. században már ismeretesek voltak, Krisztust pedig úgy ismerték, mint ahogy az evangéliumok élénk állítják.

De lehetséges lett volna, hogy ebben a történeti időben, amikor a római szabad élet virágkora volt, Krisztusról oly legenda keletkezék, amely őt Istené tette volna? A mitológianak a művelt római világ először nem kedvező termő talaja, másrészt 40—100 év nem is elég idő, hogy valamely valótlan legendává lehetne sűríteni. De még ha ezt meg is kísérelték volna, ugyancsak kiábrándultak volna Krisztus követői, hogy ragaszkodjanak a legendászerű Krisztushoz, mikor a kegyetlen Néző megjelentek kínzó eszközeivel, vadállataikkal.

Lehet-e egy ily legendászerű személynek akkora történeti hatást elérni, hogy az ő alakja az észből, — szívtől annyi áldozatot kívánó tanításaival túlélt volna a római birodalmat, annyi bölcseleti iskolát? Lehetséges-e egy legendászerű személyre államot és kultúrát alapítani? Lehetséges-e egy mitikus alaknak annyi millióból álló világbirodalmat alkotni, az Egyházat? Nagyobb hit kell ahhoz, hogy Jézust legenda hősének tartsam, mint Istennek? Nem tudja a józan ész ezen nagy erkölcsi és világtörténelmi okozatokat egy változó mese-szerű alakra visszavezetni.

Tehát mi következik mindebből? Krisztust annak hitték az I. II. században, akinek most, Istennek. A modernizmusnak be kell hunyni a szemét a történelem előtt vagy megcsontítani az evangéliumot, hogy boldogulni tudjon tételeivel. Az okság törvényének feltétlen uralma, a Szentírás megdönthetetlen köteleltsége, Krisztus, Isten embernek beigazolt történelmi alakjának fényénél az Egyház minden tanításával ragyog, másrészt a modernizmus tételeinek ingatagsága, önkényes felállítás napnál világosabban áll előttünk.

A modernizmus tehát a kereszténység isteni, történelmi és logikai alapjaitak megvinga-

tása. A tényekkel szembe állit — elméleteket, XX. század lélekemelő történetével szemben — ingadozó bölcseletet. Tanulmányozza át bárki a bölcselet történetét görögöktől a mai korig, látni fogja, ha ki is hagyja teljesen a scholastikus rendszerét, akik a bölcseletet a theologia szolgálatjának mondják, hogy az Egyházi tekintélytől magát teljesen függetlenítő bölcseletnek nincsen egyetlen egy tétele se, amely valami bizonyosat fel tudna mutatni az Egyház tanával szemben, mert a bölcselet tud kételyeket támasztani, de igazságot nem ad.

Az Egyháztörténelemből felénk sugárzik a tanegység nagyszerű alapeszméje. — Micsoda óriási küzdelmet vívott, hogy a quosztikusok bölcseletével szembe megvédje Krisztus isteni személyét. A vélemények borzasztó tömeg valóságos ösködöt árasztott sokszor az Egyházra és ezen keresztül kitért az Egyház tanítása utólréhetetlen kristálytisztaságával. Az Egyház a világtörténelem legnagyobbbszerű képe. Drezdában elragadtak Rafael Madonnája arcáról leáradó természetfeletti vonások. Törhetitek e képnek keretét, arany ráma helyett gyulátlatlan deszkába tegyétek, muzeumból istállóba, a kép alapeszméje, szépsége mindig megmarad. Törhetitek az Egyház keretét szétváaszással, szekularizációval, tagjainak üldözésével: a kép alapeszméje a spiritus et veritas, a lélek és igazság egysége örök és szép marad.

Eszakról hallatszott egy szózat, hogy a katolikusok az tekintély elvével, a protestánsok a szabadvizsgálat elvével vezessék vissza az embereket Krisztushoz. Az együttműködéshez megértés szükséges, a megértést a tanulmány teremti meg. Tanulmányozzátok a katolikumot egész rendszerében és ne kiszakított lapokból ítéljétek meg. Egyes ecsetvonásokból nem lehet a kép szépségét megismerni, hanem azok harmonikus egységétől; töredékekből Szent Péter templomának nagyszerűségét nem ítélted meg; csalódot, ha Katona Bánk-bánját egy pár jambusból akarod megítélni: nézd az Egyházat egész rendszerében, akkor láthatod, hogy míg egyrészt a dogmák változatlan acélszerkezetéből összerótt épület, ugyanakkor mint lélek és igazság megérti korát és tud haladni. Ennyi szépség hatása alatt elemi erővel tör ki lelkeimből: hiszek az Egyházban és Egyháznak.

Vilmos császár Bécsben. Vilmos német császár feleségével és leányával, *Viktória Luja* hercegnővel és *Joachim* herceggel ma délelőtt negyed 11 órakor a Nordbahnhofon Bécsbe megérkezett. A fejedelmi vendégek fogadására megjelent *ő felsége* Paar gróf hadsereg-kíséretével. *Ő felsége* német hadsereg felügyelői egyenruhában jelent meg. Mellén a fekete sasrend. Negyed 11 órakor érkezett meg a német császár vonata. *Ő felsége* előbb kezét csókolt a császárnénak, aztán megölelte és megcsókolta Vilmos császárt. A felség ezután a vonatra, a császár kocsijába szállott s a német császárral és kíséretével Petzingbe utazott, ahol a főhercegek, köztük *Károly Ferenc József*, presuntív trónörökös is, fogadták a császári vendégeket. Itt mutatták be a presuntív trónörökösnek Vilmos császár leányát. Az üdvözlések után a császár fejedelmi vendégeivel együtt Schönbrunnba hajtatott. Délben családi dejeuner volt, amelyen az uralkodóház Bécsben időző tagjai vettek részt. Este Vilmos császár elutazott a délvidékre.

Meglepő kötéréjü.

Rendkívül kiadó.

Kitünő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 24.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Khuon-Héderváry Károly miniszterelnök előterjeszt a Pool-szerződést.

Wickenburg Márk gróf előterjeszt a pénzügyi bizottság jelentését a költségvetés módosításáról.

Napirend.

Radicevics Lőrinc (horvát). Kéri a miniszteriumot, hogy hajlandó-e a vasuti pragmatikai törvényt olyan törvénnyel másítani, mely a horvátoknak a kiegyezésben biztosított jogait respektálja.

Novák János: A pénzügyminiszter nagyon optimisztikus színen látja a gazdák helyzetét, holott a nép nyomorúsága mellett bizonyítanak a birtokárverések és a kivándorlás statisztikája. Tiltakozik a szesz- és gyufamonopolium ellen. A boradók reformját kéri. Erről határozati javaslatot nyújt be. A kormány ígéretet tett az állattenyésztés fejlesztésére, de ígéretüket nem váltották be. A tőzszeadó emelését kéri. Azokat, akik nyertek a parcellázás által, súlyosabban kell megadóztatni. Az utkaparók helyzetének javítását kéri. A közoktatási viszonyok javítását kéri. Nem fogadja el a javaslatot.

Csermák Ernő: A hivatal-rendszer tultengését panaszolja. A családalapításra csökken a vállalkozás a hivatalnokosztálynál a nehéz megélhetési viszonyok miatt. Egyetemi rendszerünk rossz. Középsiskoláink tanításában nincs egységes terv és praktikus irányzat.

Elnök tíz perc szünetet ad.

Szünet után

Pop-Caicó István: Polemizál Tisza tegnapi beszédével. Tiltakozik az ellen, hogy pártja a béke ellen van. Őz a békeakció mellett vannak.

Héderváry Károly Pop Cs. István álláspontját kifogásolja és kijelenti, hogy ez az álláspont tulajdonképpen oka az egyetértés meg nem teremésének.

Batthyány Tivadar az általános választói jogról beszél.

Az ülés 2 órakor ért véget.

A Katholikus Kör
második böjti estélye.

— Szilágyi Dózsa beszéde a modernizmusról. —

Ismét zsufolásig megtelt a főgimnázium diszterme azzal az előkelő közönséggel, mely a Katholikus Kör böjti estélyeit olyan fényes külső sikerhez szokta juttatni. Kivált Nagyvárad hölgyközönsége körében találunk ezek az előadások lelkes visszhangra; de katolikus férfaink is egyre többen vesznek részt ezeken az igazán szép és tanulságos előadásokon. A tegnapi estélyen ott voltak többek közt: *Fetser* Antal kápt. helynök, dr. *Lányi* József tetsz. püspök, dr. *Kardásonyi* János, *Grócz* Béla kanonokok, dr. *Hoványi* Gyula, *Dus* László, dr. *Novotny* S. Alfonz, dr. *Vucskics* Gyula, *Inrik* S. Zoltán, *Mayer* Antal, *Brém* Lőrinc, dr. *Mazurek* Gyula, dr. *Némethy* Gyula, *Jablonszky* Emil, *Rózsa* Abrus és még számosan.

Az estély két kiválóan sikerült zeneszámmal kezdődött. Először *Lukács* Anuska adta elő zongorán *Chován* Magyar honfoglalását és *Chopin* 3 Ecosaise című szerzeményét. Jeles technikával, igaz érzéssel adta elő mind a kettőt. Ez volt első nyilvános fellépése a szép siker, melynek hangos tanúbizonysága volt a közönség tapsa, nem kezdőnek, hanem a teljes biztonsággal és készütséggel fellépő művésznek szólt, akiől még bizonytalanságok szőp hangversenyszámban fog a közönség gyönyörködni. A másik zeneszámot *Katona* Kálmán zenetanárnak köszönhetjük, aki *Thomas* »Ofélia örülési jelenetét« adta elő cimbalmon. A cimbalomról általában az a vélemény, hogy nem hangverseny hangszer. Ezt a véleményt megcáfolta *Katona*, aki igazán művészi, magas színvonalon álló játékkal az egész közönség tapsait kiérdemelte.

Az estély főpontja *Szilágyi Dózsa* előadása volt a modernizmusról. Az egész világra kiható eszméramlattal szembeszállni, azt lehetőleg propagácinak felfogása szerint ismertetni s aztán megcáfolni egy aránylag rövid előadás keretében: óriási feladat. Ezzel a feladattal *Szilágyi Dózsa* trappáns sikerrel tudott megküzdeni. Az elfogottság minden árnyalata nélkül, csaknem saját szavaikkal ismertette a modernista nézeteit, hogy azután ezeket teljes készütséggel, fényes dialektikával s az igazság ellenállhatlan erejével cáfolja meg. Dacára a rendkívül elvont témának, *Szilágyi* mindvégig letudta kötni a közönség figyelmét, a hölgyeket is. A közönség elragadtatással tapsolta *Szilágyi Dózsa*ban nemcsak a kitűnő szónokot, hanem a teljes készütséggel hitvédőt is. Az előadást lapunk mai számában egész terjedelmében közöljük.

Uj magyar nemes. A hivatalos lap mai száma szerint a király dr. *Purjesz* Zsigmond magyar királyi udvari tanácsosnak, a kolozsvári tudomány egyetem nyilvános rendes tanárának és törvényes utódainak a főiskolai oktatás és a tudomány terén sok évi buzgó és eredményekben gazdag működésével szerzett kiváló érdemei elismerésül, a magyar nemességet »*Belsőcserei*« előnévvel adományozta.

Kézdi Kovács László és Szenes
Fülöp képkiallítása.

Egy táj- és egy arcképfestő vásznai vonzák e napokban a megyeházára, Nagyvárad művészetszerető közönségét. *Kézdi Kovács László*, a tájfestő, Cikoán, Fehérmegyében 1864-ben született. Az erdők poétája, a »paysage intime« művelője. Tehetségének, látókörének fejlesztésére nagy külföldi utakat tett, s hosszab-rövidebb időt töltött a művészet különböző metropolisáiban. Először 1886-ban állított ki, a műcsarnok őszi árlatán. »*Torontáli szelmalmok*« képével díszokmányt nyert az 1891-iki zágrábi nemzetközi kiállításon. 1893. óta szakreferense s Pesti Hirlapnak Azóta persze főülkerekedtek nálunk is az impresszionisták, s minthogy *Kézdi Kovács László* nem volt hajlandó engedélyeket tenni a szélső irányoknak (és csuffá tenni a természetet), nem csuda hogy ő ma a legjobban lebecsült, becsmérelt és rágalmozott tájfestőnk. *) A közönség azonban ma sem szűnik meg szeretni és becsülni az erdők rajongóját.

Szenes Fülöp, ki mostanában nem sokat szerepelt kiállításainkon, török-szent-miklósi születésű (1863) tehát az Alföld gyermeke. 1887-től kezdve három éven át a budapesti országos mintarajziskolának volt növendéke Székely Bertalan, majd Lotz Károly tanárok vezetése alatt. Később Münchenben folytatta tanulmányait Marr Károly és Asché Frédéric műtermében. Először az 1893-iki téli árlaton láttunk tőle egy arcképet és egy genre-t »*Nehéz elhatározás*« címmel. A szép asszonyok a budapesti, főleg lipótvárosi szép asszonyok méltón kedvelt és keresett festője. Nem csak szívföltöket fest, mintáz; az arckép neki nemcsak »ürügy« arra, hogy valami »festői ötletet« vessen vászonra, hanem a modell lelkes egyénisége érdekli, mint Lenbachot, vagy Lászlót.

A köztöbélből 200-ra rugó tájak és arcképek jóleső változatossággal és a színek összhangjára tekintettel, igazi artisztikus izléssel vannak elhelyezve a megyeház két termében. A zőne, persze a diszertmet ékesíti és avatja műszak tanyájává. A budapesti kiállítások látogatói sok ismerőssel, de kedves ismerőssel találkozhatnak, de új ismeretséget is köthetnek szép számmal. Szenes képeinek sorát egy életkép genre kezd meg: öreg paraszt asszonyok suttognak. 1: ilyenkor persze aighanem esik némi kár mások becsületében. Szenes, mint genre festő is kiváló: kidomborítja a jellemzőt, a lényegest, de nem nagyol el semmit. Csupa elevenség egy szép fiatal ember arcképe is; 2: öccse képmása. Gyönyörű erdei táj *Kézdi Kovács László* képe; 8: sőtét tónusokkal, vörös esti pírrel. Egyetlen szarvas veri föl az erdő csendjét. Uj oldaláról mutatja be magát ugyan ő tiroli képével: főleg a Misurina see gyönyörű rózsaszínű dolonisszkláival köti le figyelmünket. 7. Az alpesi tájak tüdőklő ragyogó színei pompáznak az Otter hegységből vett képein is. Csupa elevenség, lélek Ujvári Ignácné arcképe vörös pongyolában, persze Szenestől valamint egy öreg egyiptomi aszkéta áhitattól áthatott képása is. László Fülöpre emlékeztet a művész kedves szép fiatal leányának képmása, mely persze sok változatban ismétlődik. Odébb nagy fekete kalaphan, mint érettebb szépség tűnik elének, a XVIII. századbeli nagy angol arcképfestők, Reynolds, Gainsborough Lawrence modorában. Ezen a tájon

*) Még a nemrég még józan Vasárnapi Ujság is azt írta róla a minap, kollektív kiállítását ismertette: az ő képei elég jók arra, hogy a csekélyebb intelligenciájú közönséget kielégítsék, addig, amíg ez a közönség megéri a »modern« művészetére.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
műket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-fele

Használata valódi áldás gyomorba-
josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbehozza.
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

látható néhány aransárgatónusu erdei kép, Kézdi Kovács László ismert és jellemző modorában. Közel hozzájuk velencei életképek Sz. nestől egészséges realizmusu ábrázolatok, főleg a velencei halászok. Új oldaláról mutatják Kézdi Kovácsot olaszországi tájképei pl. a fano-i vár valamint egy pompás magyarországi motívum: paraszt udvar.

A diszterem keskeny oldalán Feszty Árpád millenniumi képe előtt diszeleg Szenesnek talán legszebb portraitje: Tolnay Ákosné arképe; csupa fiatal asszonyos báj, elevenség, bensőség. Jobbra, balra tőle két hatalmas tájkép K. Kovácstól, egyik oldalon két öreg fa ősi tájon, a másik oldalon: első hó az erdőn. Az utóbbi mellett ismét Szenes leánya tekint reánk, de még baktiskorából. Mellette pompás genre-kép: a kis leány kötni tanul. Nem kevésbé kedves és eleven a másik: En is voltam fiatal. Persze, ezt egy öreg paraszt asszony mondja a háttérben vigyorgó fiatal falusi szépségeknek. Közel hozzá Kézdi Kovács egy pompás téli erdei képe, a szögletben pedig egy ragyogó pompájú szinkötemény: virágzó almafa. A mostani kollekció valóban fényes cáfolata a mesterre szórt vádnak, hogy sablonos. Annyi a változatosság, különféleség, invenció a képeiben. Persze, itt is van elég aransárga tónusu, tehenes erdő, de hát hol az a művész, aki nem variál egy-egy kedvenc témát?

Régi ismerőseink közül való Szenes Fülöp életképe: Mea culpa. Elegáns, violaszín ruhájú leány ül egy padon, dult arccal nézve maga elé. Valóságos »symphony in violet«. Az arc kifejezése megdöbbentő erejű, szinte tragikus. Tipikus francia arcot mutat Beaufort attaché képmása, bécsi szépséget Madame Ulrich arképe. Nem messze tőle egy ragyogó budapesti asszony: Frieder doktorné mosolyog felénk: csupa diadal, derű és boldog önérzet. A titoli havasi tájak egész tündöklő szinompáját varázsolta Kézdi Kovács egy közepmagasságú kép keretébe: a fölséges Ortler csoport ez, az osztrák Alpések koronája. Csupa természet-poézis, idill, intimitás a tárlat egyik legszebb tájképe: négy nyírt a Balaton tájkáról. Gyöngéd, lehelletszerű hideg színek. Alig lehet elválni tőle. Magaslakról is hozott néhány szép kis tájat a mester; köztük legjobban lebilincsel egy erdőreszt sőtét vidéke játszó telejével. Rendkívüli finom színtanulmány. Kora-renaissance keretben egy klasszikus tájat is láthatunk, melynek erőteljes, mély színei Böcklint juttatják eszünkbe.

Közel hozzá van Kézdi-Kovács Lászlóné rendkívül érdekes, eredeti arképe. Egész alak Miss Mary Johnson, egy angol énekesnő képmása. Ezek persze Szenes képeit tartoznak. Ugyancsak az ő ecsetét dicsérik a következő életképek: francia leány, Géy de Maupassant-t olvassa; francia midinette (divatárú leány) chioggiai parasztleányok, csipkevarrás, végre, ami bennünket, magyarokat közelebből érint: egy kövér, mosolygó öreg kun gazda: Rendben a széna.

A gyönyörű, gazdag s változatos értékes kiállítást, melyhez fogható rég nem láttunk Nagyváradon, a legmelegebben ajánljuk a közönség figyelmébe.

Némethy Gyula dr.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Március 26. Az ügyvédi kamara közgyűlése.
Március 26. A Biharmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

Április 2. A Leszámitoló bank rendkívüli közgyűlése.

Április 2. A Népevelési egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a megyeházán.

Április 7. A Kath. Kör. utolsó hőszi estélye a főgimnázium dísztermében d. u. 6 órakor.

Április 27. D. u. A Biharmegyei nőegylet évi közgyűlése.

* **Kettős ünnep.** A katolikus nagy ünnepek fényes sorában ma, a glóriás Szűz Anyának bocsájt föl illatos tömjént *Gyümölcsoltó Boldogasszony* napján a katolikus egyház. Ezen a napon üdvözölte a vakító fehér ruhás, lilomos angyal az alázatos, térdre borult Máriát: Üdvözlégy Máriát... A katolikus egyház hódolatának, mélyesége tiszteletének, az Istenanya iránt érzett hálójának ad őszinte kifejezést, mikor ma fölemeli imáját a Boldogságos Szűzhöz. Tekintettel a kettős ünnepre, lapunk legközelebbi száma kedden reggel jelenik meg.

* **Te Deum laudamus.** Széchenyi Miklós grófnak váradai püspökké történt kinevezésével Szent László egyházmegyéjének árvasága véget ért s ma felhangzik templomaiban a hálaadó ima, a Te Deum laudamus. A hálaadáshoz hozzá fűzzük az őszinte szívből jövő könyörgést, legyen az új egyházfejedelem jövődől kormányzása kegyelmében bővelkedő, áldást hozó az egész egyházmegyére és sokáig tartó!

A káptalani helynök rendeletére ma az egyházmegye templomaiban hálaadó istentisztelet lesz, melyet a püspöki székesegyházban 9 órakor fognak megtartani.

* **A Rimanóczy szálloda kibővítése.** Részletesen foglalkoztunk azzal a tervvel, hogy Nagyvárad városa a szegényalap részére megvásárolná a Royal kávéház bérletétől a Rimanóczy-szálloda és fürdő mellett levő Papolczy-féle házat s annak lerombolása után, a telken építendő új ketemeletes házzal kibővíti a Rimanóczy-fürdőt, szállodát és a Royal kávéházat. *Köszeghy* József városi főmérnök terjedelmes beadványban, tételenként számítva, mutatja ki, hogy a szakbizottságok előtti szerepelt 10,000 korona évi többletbevétel tényleg elérí a város a tervezet keresztülvitele által. Az egész ingatlan évi többlet-jövedelme lenne a terv keresztülvitele után a szállodánál, a 38 új szoba után 20,940 korona, a kávéháznál 17,000 korona, a kávé lakásából átalakítandó 3 szállodai szoba után 1650 korona, a fürdőben 6000 korona, vízdíj stb. címén 1190 korona, összesen 46,789 korona. Ezzel szemben kiadás lenne a házvétel és építés, szóval az egész transzmissió keresztülvitelére szükséges 556,713 korona kölcsön évi amortizására 29,505 korona, fenntartásra 2019 korona, adó, illeték stb-re 5422 kor, összesen a kiadás évnként 36,947 korona. Evi 10,000 korona nem megvetendő eredmény. Nagyvárad város szegényügyének rendezése nemcsak égető, hanem sok pénzt igénylő kérdés is és ezért a városnak meg kell ragadni minden alkalmat, ami által a szegényügy megoldását közelebb viheti a megvalósuláshoz.

* **Rendkívüli közgyűlés a városházán.** Hétfőn az az 27-én a város törvényhatósága rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyát két telek átengedési ügy fogja képezni, melyek ezuttal még csak másodizben lévén kitűzve, előreláthatólag nem lesznek annyian, hogy érdemlegesen tárgyalni lehessen.

* **Uj cs. és kir. kamarás.** Ófelsége, a király dr. piskárkosi *Szilágyi* Lajosnak, a nagyvárad m. kir. 4. számú honvédegyalozred főhadnagyának a kamarási méltóságot adományozta.

* **A város megveszi a Körözs-kaszárnyát.** A vármegye határozatilag kimondta, hogy eladja a területet, erre Nagyvárad város, talán még jogerőre sem emelkedett a megyei határozat már meg is ajánlotta a telekért az árat. Tegnap ugyanis a város átiratot intézett az alispánhoz s ebben kijelenti, hogy ha a vármegye el akarja tényleg adni a teleket, a város szívesen megveszi azt. A város egyszerre megígért a telekért 98 000 koronát. A város átiratára az alispán tegnap azonnal intézkedett, hogy a kaszárnya ügyében kiküldött bizottság e hó 27-én, hétfőn délelőtt 11 órakor a vármegyházán összehívjon és vezesse a további tanácskozásokat. A bizottság tagjai Száhlender Károly, Markovics Károly, Varró Domokos, Wallner Ödön dr.

* **Az újvárosi és külvárosi választók összeírása.** Az újvárosi és külvárosi város részek képviselő választóinak összeírására kiküldött bizottság most teszi közre, hogy a két városrészt szavazó listájának összeállítását e hó 27-én fogja megtartani a városi adóhivatalban.

* **A hegyközség panaszja.** Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy a hegyközséget összekötő utakat felveszi a törvényhatósági utak hálózatába. A határozat csak meg lett hozva, azonban a végrehajtásáról megfélekedtek. Tegnap emiatt panaszt adtak be a hegyközségiek, akik kérik, hogy a még kiépítetlen 1600 méter utat a város minél előbb építse ki. Panaszolják még azt is, hogy az utakat a víz nagyon megromlalta és azok helyrehozatalát a város még mindig nem eszközölte. A panaszkodók kérik ennek a pótlását is.

* **A bihari reformátusok közgyűlése.** A bihari református egyházkerület tegnap értesítette az alispánt, hogy ez évi közgyűléstüket április 19. és 20. án tartják meg a vármegyház nagytermében. A közgyűlésre kérik az alispánt, hogy a közgyűlési termet bocsássa rendelkezésükre.

* **Betegszállító detektívek.** Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy Bihartordán Gandick József nyugalmazott postamester nagyfokú idegessége annyira fajult már, hogy valósággal közveszélyes. A szerencsétlen ember nővérével Gandick Gizellával és édes anyjával lakott együtt. Hozátartozói állandóan rettegésben voltak s hogy a nagy beteg embert ártalmatlanná tegyék s esetleg megmentésük az életnek, be akarták szállítani az elmeorvosokhoz. Ez azonban nem sikerült, mert a beteg is, a lakosság is ellenállott. Végre hogy véget vessenek ennek a dolgnak Gandick Gizella az alispántól jegyzőkönyvileg kérte a betegnek rendeltetleg való elszállítását. Az alispán erre eirendelte, a beteget ha kell karhatalmilag is be kell szállítani az elmeorvosokhoz. Hogy a kellemetlenséget elkerüljék Gandick hozátartozói cselhez folyamodtak. Budapestről két detektívet hozattak le Bihartordára és ott állandó felügyelet alá vették a házat. A detektívek elkészülvén mindenre, a községből három cigányt is felfogadtak, akik állandóan a detek-

tívek mellett ólálkodtak. A detektívek a kedvező alkalomra vártak, hogy elfogassák Gandlickot. Ez az alkalom azonban késett. Végre abban állapodtak meg, hogy csütörtökön este Gandlick édes anyja nyitva hagyja az ablakot és a detektívek azon keresztül a szobába mennek, ahol a beteget ártalmatlanná teszik. Csütörtökön este 10 órakor, mikor Gandlick egyedül volt a szobában a detektívek nesztelenül kinyitották az ablakot és azon a szobába jutottak. Gandlick annyira el volt merülve, hogy a bejövételt észre sem vette és csak akkor kezdett ellenkezni, mikor már a detektívek vasmarokkal fogták le. A beteggel ezután a községházára mentek, ahol a jegyző megmutatta a beteg embernek az alispán intézkedését, mire Gandlick megayugodott és nem ellenkezett tovább. A beteget ezután beszállították a kórházba. Ertesülésünk szerint a beteg már egy alkalommal volt az elmekórházban ahonnan javultán távozott.

* **A bécsi magyarok köszönete.** Nagyváradi város a legutóbb tartott közgyűlésén 200 koronával lépett be a bécsi magyar egyesületbe. A város eme hazafias határozatáért tegnap átiratilag mondott köszönetet az egyesület.

* **Osszedült ház.** Boros Péter eszmadiai mester a Bém-utca 8. sz. telkén egy egyszobából álló házat építtetett *Milota* Bálint és *Boros Sándor* kőműves mesterek által. Az épület mely már egészen készen volt, sőt május hó 1-re már bérbe is volt adva, tegnap délelőtt 11 óra tájban összeomlott. Szerencsére az összeomlás idején senki sem tartózkodott az épületben és így szerencsétlenség nem történt.

* **Büntény vagy diák csíny.** *Vida* Lajos gör. kath. szemináriumi felügyelő tegnap délután észrevette, hogy a Tisza Kálmán-téren levő szemináriumi épület ebédlőjének villanycsengőjét valaki levágta. Először azt hitték, hogy valamelyik növendék pajkosságból vágta le a csengőt, azonban később mikor a portás lakása előtt levő villanycsengőt is levágta s az ebédlő villanykörtéjét kiszedve találták, valami kellemetlen látogatóra gyanakodtak. Ezt a gyanút még az is támogatja, hogy az ebédlőben levő székekkel az ismeretlen tettes az ebédlőből a folyosóra nyíló ajtót is eltorlaszolta, úgy hogy midőn reggel az ebédlőhöz ment takarítani a szoba az ajtót csak nagyobb erőfeszítéssel a mögötte felhalmozott székek felborítása után tudta kinyitni. Mivel az ebédlőből intézeti igazgató dolgozó szobájába s onnan pedig a hálószobájába vezet ajtó, amely szobában az intézet *Wertheim* szekrénye van elhelyezve, a szemináriumban azt gyanítják, hogy vakmerő tettesek az igazgató hálószobáját s ott a *Wertheim*-szekrényt akarták meglátogatni s a csengőket csak azért vágják el, hogy az igazgató ne tudjon csengetni s esetleg kívülről ne jöhessenek az igazgató segélyére. A rendőrség a nyomozást megindította s ez fogja kideríteni, hogy egyszerű diák csínyről, vagy pedig egy büntény előkészületeiről van-e szó.

* **Miért nem épül a székelvíd-nagyléti vasut?** Bihar megye törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén tárgyalás alá vette a székelvíd-nagyléti vasut ügyét. Tekintve, hogy e vasut kiépítésére a bihari helyi-érdem vasutaknak már igen régen meg van az engedélyük, a törvényhatóság kimondta, hogy ha az igazgatóság nem hajlandó minél előbb megépíteni a vasutat, úgy másokat fog megbízni a vasut felépítésével. A törvényhatóság e határozatára tegnap érkezett meg a vasutól a válasz. E szerint a r.-t. már igen sokat kötött e terv megvalósítására, azonban az érdekelt hozzájárulása hiányában az eddig eredménytelen maradt. A legjobban érdekelt községek anyagi

helyzete ugyanis olyan, hogy a magas hozzájárulást nem tudják megadni. A vármegye pedig közuti alapjának tulságo megterhelhetésére való tekintettel a hozzájárulást szintén megtagadta. A vasut részvénytársasága fejtegeti ezután, hogy a vármegyének a törvények értelmében más módja is van a vasut támogatására. A vasut kijelenti, hogy az esetben, ha a vármegye 100000 korona hozzájárulást szavaz meg a vasut céljaira, úgy azonnal megkezdik annak kiépítését. Ezt különösen fontosnak tartják, mert az új vasut által a vármegyének egy elszigetelt része nyerne kapcsolatot a székelvíd-vel és a vidék fejlődése jelentékenyen lenne előmozdítva.

* **Merénylet egy gazda ellen.** Rózsa-falva községben egyik vagyonos gazda, *Horga Tivadar* ellen csütörtökön este merényletet követett el ismeretlen egyén. A gazda szobájában asztalánál ült és újságot olvasott. Ugy tíz óra tájban lövés dördült el és a golyó, az ablakon keresztül behatolva, *Horga Tivadar* bal arcába furódott. A házbeliiek hamarosan bekötötték a gazdát, akinek a sérülése szerencsére nem nagyon súlyos. Az esetet azonnal jelentették a csendőrségnek, mely erőlesen megindította a nyomozást.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. *Ladányi József* puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves

Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portál eladó.

Borzalmas lesz a tavasz

azoknak, kiknek szeplőt és májfoltot hoz. Ezt egyedül a torony alatti **Ujvárosi drogéria** Hóvirág krémje szünteti meg

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Bankó Atur** könyvkereskedő és *Modern Antiquarium* Nagyvárad, Rákóczy-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

* **Megnyitás.** A *Püspök fürdőben* e hó 25-én szombaton megnyitom az összes meleg fürdőket, ugymint tükör- és kádifürdőket, kocsim a rontói állomáson áll a vonamál tisztelt vendégeim részére. Tömeges látogatást kér

Kernács János,
fürdőbérő.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöltet-
nek. Uj szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyarak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a *Siklinél* beszerezhető *Gyulatinnak*, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenkint 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a *Sikli Gyulatint*. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár *Sikli Józsefnél* Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim**

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x Gyümölcskülönlegességek! Csodaszép, friss, idejé termései: csemegeszőlő, délafrikai Ringlott-szilva, őszi-barack, karfiol, ujbungonya stb kapható: **Mertz Nándor** csemege és borkereskedésében, Körös-utca. Telefon az egész megyében 448 sz.

NAGY OCCASIO!

Tavaszi ujdonságok megérkeztek kosztüm, bluz-kelmék, francia delainok, csipkék, sejmek. Menyasszonyi keletygyéket vegyünk olcsón és megbízhatóan. Menjünk

RADÓ és KERTÉSZ-hez

Telefon 1030. Kossuth-u. 2.

11

x Tavaszi vásár. Tisztelettel értesitem a mt. nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárulom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butorvasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.**

LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

Legelegánsabb és
legmodernebb

fényképek

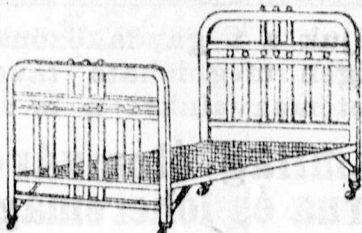
külföldi tanulmányok és ta-
pasztalatok alapján

Molnár Jenő

(Janek utóda) műtermében

x T olvasóinknak. Aki vérszegénységből eredő bajokban, sápkór, gyengeség, étvágytalanság, gyomorban szenved, aki sovány, testileg fejletlen, aki gyermekeinek izmosodását kívánja, aki súlyos betegségben átesett, annak a KRIEGNER-féle Tokaji china-vasbor kell, mely az összes vaskészítmények között az első helyen áll és az orvosok is rendelik évtizedek óta. Egy üveg ára 6 kor., kis üveg 3 kor. 20 fill. KRIEGNER GYÓGYSZERTÁRÁBAN, Budapest, Kálvintér. Pósta széküldés naponta utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Vas és rezbutor

GYÁRI RAKTÁRI

Székrenyő egy matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat d. u.: Cigánybáró, este: Sárga lilium.

Vasárnap d. u.: Testőr, este: Boszorkányvár.

Hétfő: Boszorkányvár.

Kedd: Elváltasszony.

Szerda: Cigányzerelem. (Dósy Nusi fellépéssel)

Csütörtök: Tatárjárás (50. előadás, (Dósy Nusi, Batizfaly Elza, Hajnal Gyurka és Szervasi Soma fellépéssel).

Péntek: Bábjáték (először.)

Szombat: Bábjáték.

Ünnepi előadások. Ma is, holnap is két előadás lesz a színházban. Ma délután a Cigánybáró, este Sarga Lilium kerül színre, holnap délutáni előadásul a Testőr megy, este pedig a nagy érdeklődéssel várt Boszorkányvárt újítják fel. Az ünnepi előadásokra jegyek már csak korlátozott számban kaphatók.

Vakok a színházban igen érdekes és személetes bemutatókkal kísért előadást fog tartani Schannan Péter, a kolozsvári vakok-intézetének kiváló igazgatója a Szigligeti-színházban április 1-én délután rendezendő előadásán, a melyen az intézet 14 növendéke fogja igen vonzó műsor keretében bemutatni a vakok mai nevelési rendszerének nagyszerű eredményeit. Az előadást, a melyen *Zsigmondy Anna* színtársulatunk primadonnája is részt fog venni, mérsékelt helyárak mellett tartják meg. Az előadás jövedelme az intézet céljait szolgálja s éppen ez a kiválóan humanus cél birta rá városunk társadalmának legelőkelőbb képviselőit, hogy az előadás védaókságát elfogadják. Az előadás védaókságának névsorát és részletes műsorát legközelebb közöljük.

Igazságszolgáltatás.

§ Agyonverte a feleségét. (Esküdt-széki tárgyalás.) Borzalmas családi drámát tárgyalt tegnap a nagyvárad esküdtbírósa. *Anka* János kunhegyesi lakos feleségét a múlt év október 12-én, lakásán erősen összeverte találta. Az asszony a szenvedett ütésektől agyhártyagyulladását kapott és pár napra rá meg is

halt. A csendőrség az ügyben megindította a nyomozást és a felmerült gyanúkok alapján letartóztatta az asszony férjét, *Anka* Jánost. Az ügyben tegnap volt az esküdtzéki tárgyalás, dr. *Vámosy* Mihály elnöke alatt. Vádolt tagadta bűnösségét és azt adta elő, hogy felesége valószínűleg elesett és úgy ütötte meg a fejét. Az orvosszakértők véleménye szerint azonban az ütés valami odairányzott kemény és erős tárgytól keletkezhetett. Az esküdtek, tekintetbe véve több más körülményeket és okokat, bűnösnek mondták ki vádlottat, akire ennél fogva a törvényszék 4 évi fegyházbüntetést szabott ki, halált okozó súlyos testi sértés miatt.

MÜSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ**BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ****BAKTERIUM-MENTES**

természetes ásványviz.

Üdít-gyógyít. Üdít-gyógyít.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda

cégnél Nagyvárad.

203

TÁVIRATOK.

Az új püspök és a sekularizáció.

Budapest, márc. 24.

(Saját tudósítónktól.) Várady L. Árpádöt egy újságíró a sekularizációra vonatkozólag kérdezte meg. A püspök kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az, hogy már a kinevezés előtt megállapodtak volna a földművelésügyi miniszterrel az egyházi birtokok bérbeadására vonatkozólag. Serényi Béla grótnak nagyszabású tervei vannak a közjólét előmozdítására nézve, de hogy előre megállapodtak volna a bérbeadásra nézve nem fedi a valót.

Husz évig ártatlanul a börtönben.

Newyork, márc. 24.

(Saját tud.) Tóth András waggon-munkás már husz éve, hogy elítélve börtönben ül. Tóth azzal volt vádolva, hogy 1891-ben egy ir munkafelügyelőt megölt. Tegnap Lengyelfalván egy Tóth István nevű ember meghalt, aki halálos ágyán beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el s így Tóth András ártatlanul szenvedett.

Gróf Széchenyi Miklós programja.

Győr, márc. 24.

(Saját tud.) Ma egy fővárosi napilap munkatársa felkereste gróf Széchenyi Miklóst, akit arra nézve kérdezett meg, hogy milyen politikai nézete van és milyen programmal megy le Nagyváradra. Gróf Széchenyi Miklós kijelentette, hogy nem politizálni akar, az ő terve kulturális és vallási téren dolgozni. Hogy mikor jön Nagyváradra a püspök, erre vonatkozólag a pápai brevétől tette függővé utját.

Széchenyi Miklós Sopronban.

Sopron, márc. 24.

(Saját tud.) Ma ment végbe Széchenyi Katalin temetése. A temetésen gr. Széchenyi Miklós celebrált fényes papi segédlettel. A temetésen az ország számos előkelősége jelent meg.

NYILTTÉR.**BÚTOR**

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.**FOGAK.**

Ép gyökerek bennhagyásával művészkivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő** hirtű nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Új férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába, (Körös-oldal) áthelyeztem.** Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszí újonságaimat személyesen a legújabb divatkélmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévai palota. Körös-oldal.

Telefon: 951. 219

BORGIDA BÉLA ÉS TÁRSA
gabona és termény bizományi üzlet
NAGYVÁRAD.**IRODA:** Kossuth Lajos-u. 3. Biharmegyei Takarékpénztár épület. I. emelet.

Sürgőnycim: BORGIDA BÉLA NAGYVÁRAD.

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek igen megbízható tavaszi vetőmagvainkat u. m.:

Allamilag ólomzárolt lucerna és lóheremagot,**Tavaszbuzát,****Árpát,****Zabot és****Bükkönyt.**

Helyi és vidéki telefonszámunk 974.

KÖZGAZDASÁG.**Borgida Béla és Társa jelentése:**
Budapesten

Kezdetben szilárdan indult, míg későbben olcsóbb külföldi jelentésekre némileg ellanyhult az irányzat. Az októberi buza tartotta magát,

Határidők száralata:

Áprilisi buza	— — — —	11.67
Májusi buza	— — — —	11.45
Októberi buza	— — — —	10.85
Októberi rozs	— — — —	8.19

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA**KÁLMÁN ÉS KÁLMÁN**
erdélyi borozója

(Nagyvárad Nagy Sándor-u. 4.)

megnyilik április elején.

235

Feldstrick Kálmán**könyvkötő**

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

Nagyvárad város szállítója.

Készít mindennemű könyvkötőmunkát, diszkötéseket, passepartoukat és dobozokat a legszebb és legizlésebb kivitelben.

231

Rattó-paszta**Patkányok**teljes kipusztítására
szavatosság mellett.

Üvegekben 1 kor., 2 kor. és 4 korona,

Detsinyi Frigyes

Budapest, V., Marokkói-utca 2. sz.

Nagyváradon kapható: 193

Ujvárosi Drogéria.**KÖZIGAZGATÁSI, ADÓÜGYI ÉS**
OKMÁNYSZERZŐ IRODA

Nagyvárad, Pável-utca 3. szám, (I. emelet).

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai napon hatóságilag engedélyezett Közigazgatási, Adóügyi és Okmányserző

irodát nyitottunk.

Üzletágaink: Kereskedők, és iparosoknak, betegsegélyező bejelentésekre, künnlevőségek diskkrét, perenkívüli behajtására, községi (bagatell) ügyek tárgyalására, adójuk rendezésére és kölcsönök felvételére.

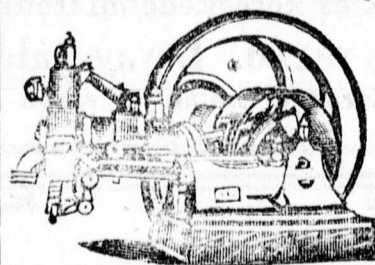
Háztulajdonosoknak: Telekkönyvek rendezésére és kölcsönök konvertálására tejednek ki. Figyelem! Elvállaljuk az adókivetésnél bárki képviselőtét.

Közigazgatási, Adóügyi és
Okmányserző Iroda.

237

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben legjobb gyártmányu benzin-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szívó gáz motorokat.

!! Meglepő újonság !!

EGYETEMES GENERATORUNKAL

a tényleges löerő óránként csak körülbelül 1 fillérbe kerül.

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körut 41. Telefon 12-91.

Legmosszebbmenő jótállás. — Kedvező fizetési feltételek

NIGRIN

(Fernolendit)

a legjobb cipőkrém

© Mindenütt kapható!
A bécsi vadászati kiállításon
arany éremmel kitüntetve

3-4 középiskolát
végzett fiu
nyomdász tanulónak
a „Szent László”-
nyomdában
felvétetik.

Központi szállító iroda.

A közelgő költözködési idény alkalmából felhívjuk a t. közönség szives figyelmét **szabadalmazott butorkocsiaiunkra**, a melyekkel a legkényesebb és legdrágább burorok szállítását **ugy helyben mint vidéken, vala mint az ország bármely városába felelősség mellett eszközöljük.** E vállalkozás továbbá költöztetéseket nyitott fűrészes stráf szekereinken is — **ugy helyben mint vidéken.**

Elfogadunk és előleget adunk butorokra és egyéb ingóságokra ezeket saját száraz és tűzmentes raktárainkban elhelyezzük.

Központi szállító iroda.

GRÜNBAUM J. ÉS TÁRSA,

Kossuth utca 8.

Telefon 701.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Valódi

Mauthner-féle vete- mény és virágmagvak

javitott

gazdasági vetőmagvak

az állami magvizsgáló állomás ólomzárjával el látva 90 százalék csira-képességért szavatolunk. 181

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szt. László-tér
nagyváradai takarékpénztári
épület

Telefon 249.

Telefon 249.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

**MEGELOZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BÉMER-TÉR, (BAZÁR-ÉPÜLET.)

Olvassa el és győződjön meg, hogy az
ujjonnan megnyitott „**PERZSA** és
SMYRNA” szőnyeg raktár árai
Rákóczi ut 5. sz. (Veiszlovits-ház) minden
tekintetben **verseny képesek.**

Perzsa összekötők	25	koronáért
Perzsa átvétők	100	”
Perzsa ebédülő-szőnyeg	200	”
Perzsa futók	90	”
Valódi keleti Smyrna (szalon) szőnyeg	180	korona.
— Ezen áraink csak március hóban érvényesek. —		

Lédig Árpád

Arany Kereszt gyógyszerháza
Nagyvárad, Szent László-tér.
Alapítva 1742. (A román püspökség mellett.)

Aki az arca üdeségét megakarja őrizni, az csak
Lédig-féle Pármái ibolya arckrém
használjon. :- Egy egész tégely 20 krajcár.

Ne legyen az arca szeplős, májfoltos, kiütéses, pattanásos, ne legyen ráncos, hanem mindig sima, hófehér, csak

Lédig-féle Pármái ibolya arckrém
használjon, egy egész tégely nappali vagy éjjeli 20 krajcár.

1 drb Pármái ibolya szappan 20 krajcár.

Szőlő-

oltványokat

szállít amerikai sima és gyökere vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllömenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

„Mi it?” — Papa megengedte! Hisz' valódi
JACOBI-féle Antinicotin cigarettahüvelyek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!
Minden fadoboz érdekes Röntgen-kepeket tartalmaz.

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsora —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI” szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagykereskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemi gépekkel felszerelve saját há- **Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem** át, hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkertfénymáz!

Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel,

BERKES BERTALAN

»EMKE« padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.

Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.

Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180 Telefon 180.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közelműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Málnási borvíz

10 liter szállí ásnál, 1 liter 24 fillér házhoz szállítva.

Kitűnő gyógy és üdítő viz. Gazdag a szénttartalomban, elősegíti az emésztést, megszünteti a gyomorégést. Hűlés és köszvény ellen nagyon ajánlható. **FÓRAKTÁR:**

Mózes Áron, Nagyvásár-tér II. sz.

Kapható minden üzletben. Vidéki rendelések gyorsan eszközöltetnek. Egészségesnek borral, gyenge gyomornak tisztán.

Telefon 1073. Telefon 1073.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

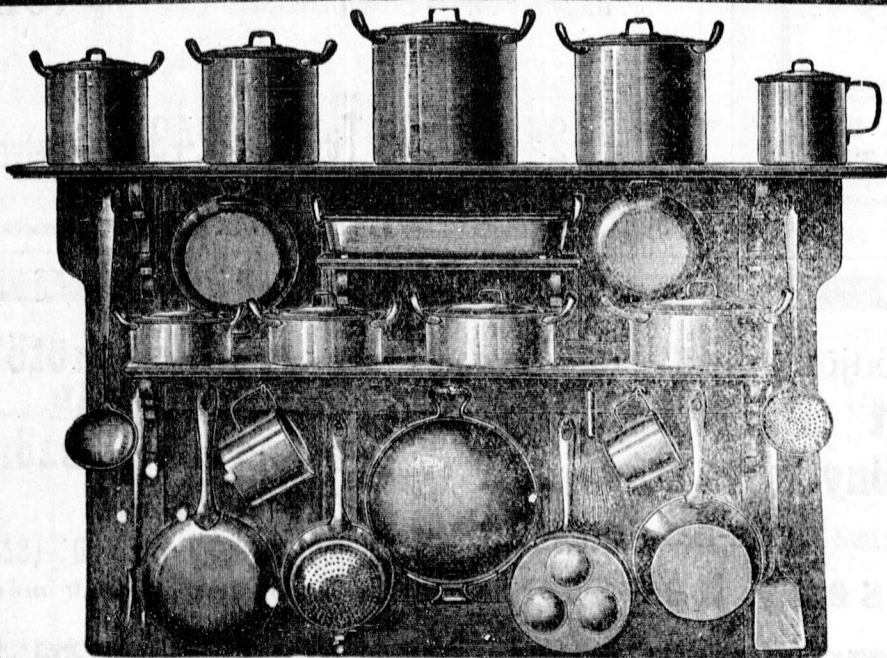
Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényág
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.

Eredeti svédgyártmányu nyersolajmotorok és cséplőkészletek

Benzin és szivógázmotorok, lokomobilok.

Malomberendezések

Olcsó és biztos üzem. Legmesszebbmenő jótállás.
Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és mérnöki kikül-
detés díjtalan. Használt, gyárilag kijavított gőzcséplőkészletek.

== **Csereüzletek köttetnek!** ==

A Budapesti Szivattyu- és Gépgyár R.-t.
mintaraktára

Gőz- és kocsifecskendők, **kútszivattyúk**. Városi, gazdasági,
tűzoltó- és **motoros szivattyúk**.

F a m e g m u n k á l ó g é p e k

építési és szállító eszközök. Mindennemű

g a z d a s á g i g é p e k

szerszámok, gépolajok, kenőanyagok és **műszaki cikkek raktára.**

Nagyvárad, Gépgyár- és Műszaki Vállalat:

A c z é l V i k t o r

Nagyvárad, Szent László-tér 2.

Állandó géпкиállítás.

Telefon, interurbán 10—74.

== **Kérjen díjtalan árjegyzéket és ajánlatot.** ==

Az
Ifj. Kohn Sámuel

féle üzletben a még meglevő
 árukat az idő rövidsége miatt

nagyon olcsón

bocsájtom a t. közönség rendelkezésére.

Még raktáron vannak:

Fekete és színes ruhakelmék,
 Női és férfi fehérneműek,
 Selymek,
 Vásznak,
 Szőnyegek,
 Függönyök,
 Diszkellékek és csipkék,
 Női felöltők

F L E G M A N

női-divat áruháza.

Alapított 1888.

Bémer-tér.